

csak nagyon ritka kuriózumként fordultak elő, nagyon kis példányszámban, főleg különleges levélpapírokból vagy levélpapír és boríték szettekben. Helyüket egyszerűbb kivitelű feliratvázok és semlegesebb – kevesebb díszítő elemet tartalmazó – motívumokból építkező geometrikus-vázok vették át.

A mitológiai tárgyú, figurális préselt vázok egyik utolsó példánya a „**JUSZTÍCIA**” váz, amelynek több érdekes rajzi változata is ismert. Az egyiket 1919-ben forgalmazták. A rusztikus vonalvezetésű, erősen elmaratott kontúrú, széles vonalakkal felépített rajzolat szokatlanul erőteljes. A keresztény művészet négy sarkalatos erényének egyikét, az igazságosságot ábrázolja, amely a jog, az igazság, a harmónia, az óvatosság, a jogegyenlőség, a mérték és a rend egyetemes szimbóluma. A bekötött szemű Jusztícia egyik kezében törvénykönyvet, másik kezében pallost tart. Harmadik attribútuma, a mérleg, valamilyen okból itt hiányzik. A bekötött szem az igazságosság és az igazságszolgáltatás kettős természetére utal, a vakásra és a pártatlanságra, a pallos pedig a büntetésre (12. ábra).

1928-ból maradt fenn néhány részvény papírjában a „**Sors**” váz (13. ábra). Ez a szecessziós korszak talán utolsó, impozáns, préselt vázja. A/4-es méretével valóban gigantikusnak és bravúros technikai teljesítménynek számít. Gondoljunk csak bele milyen hatalmas préserő kellett egy ilyen nagyságú felület egyenletes kipréseléséhez!

A dúsán kanyargó, szecessziós növényi indákkal keretbe foglalt vízjel rajzolata többféle

értelmezésre is okot ad. A felhőn járó, egyik kezében gabonakévet, másik kezében mérleget tartó fiatal nőalak jelképezheti – átvitt értelemben – magát a Sorsot, a Békét, de lehet Jusztícia jelkép is a mérleg okán, a búzakéve miatt pedig sajátos Szűz Mária szimbólumként fogható fel. Ókori eredetű asztrológiai hagyomány, hogy a Szűz csillagkép szép nőalakja búzakévet tart a kezében, a béke jelképeként. A keresztény ikonográfiában a Szűzanyát magok nélkül termést hozó búzamezőnek tekintik (Kalászos Madonna). A gabona a mitológiai tárgyú reneszánsz festészetben Démétér-Ceres attribútuma, akiben az ókoriak a földművelés és az állattenyésztés terméshozó istennőjét tisztelték. Az összefogott búzakéve az összhang, az egyetértés, a bőség, a termékenység és az élet szimbóluma.

A 30-as évek végén aztán a szecessziós préselt vázok végleg eltűntek a magyar papírkereskedelmi piacról. Megváltoztak a vásárlói szokások és igények, de a gyártók elképzelései is. A préselt vázok díszes motívumai és mitológiai figurái által sugallt kereskedelmi ideákat elsöpörte az Európán végigzúgó gazdasági válság, majd a második világháború. Helyükön betöltetlen űr maradt. A 40-es években lassan feledésbe mentek a préselt vízjelkészítés klasszikus technikai ismeretei is. Azokon a területeken, ahol még dolgoztak a régi mesterek, született ugyan egy-egy újabb, elkésett variáció, de az új típusú préselt vázok népszerűségben messze elmaradtak elődeiktől és csak szűk papírfeldolgozóipari területen használtak közülük néhányat, nem túl nagy mennyiségben.

A Restaurátor Szakosztály kirándulása Krakkóba és környékére

Augusztus 11-én, szombaton indultunk Krakkó felé. Útközben megálltunk Körmöcbányán, ahol városi sétával frissítettük fel buszon elgémberedett lábainkat. Az óváros girbe-gurba lejtős utcáin barangoltunk, ki-ki kedve és ereje szerint. Árvaváralján, mielőtt átkeltünk az Orawán, egy kis pihenőt tettünk a magasba

emelkedő vár alatt. Este érkezünk meg krakkói szállásunkra.

Másnap esős, párás időben tekintettük meg a híres Wawelt (1. kép) a királyi termeket, a koronázó székesegyházat, a Zsigmond tornyot, és még egy kis reneszánsz kort idéző műsort is láthattunk az egyre reménytelenebbül ömlő

1. kép. Krakkó – Wawel

2. kép. Neschen C 900-as savtalanítógép szétnyitott állapotban

esőben. Hétfőn hasonló párás időben indultunk a hegyek közé, reményeink szerint kastélysétára. Először az Ojcovi Nemzeti Park területén található XIV. sz-i kastély romjaihoz másztunk fel. Csupán a bejárati kapu és egy nyolcszögletű torony maradt meg a faltöredékek által kirajzolt épületegyüttesből. A kapu fölötti őrtoronyban a kastély eredeti állapotát bemutató makett is látható. Innen mentünk Pieskowa Skala várkastélyához, amely ugyancsak a XIV. sz-ban épült, de jelenlegi formáját egy XVI. sz-i átépítés során nyerte el. Benne bútorkiállítás található, melyet sajnos nem tudtunk megtekinteni, mivel zárva volt. Kárpótolt minket a virágokkal teli belső udvar és a díszkert látványa mellett a környék erdőire nyíló szép kilátás. Délután és másnap délelőtt választás szerint lehetett még Krakkó felderítetlen részein barangolni, meglátogatni a volt Auschwitz haláltábor

3. kép. Kötetek savtalanítása (Bookkeeper módszer)

(Óswięcim) Mártír Múzeumát vagy ellátogatni a Wieliczka Sóbányába.

A séták után többen szakmai látogatást tettünk a krakkói Jagello Egyetem „papírklinikáján”, ahol kétféle savtalanítási módszert is alkalmaznak. Az egyik módszer a különálló lapok kezelése, amire a Neschen C 900-as gépet használják (2. kép), amelyet egy itthoni cég is működtet már. Ennél az eljárásnál a vizes kezelőoldatban egyszerre van jelen a tinták rögzítésére szánt polioionos vegyület a savtalanító és utánernyvező anyaggal. A berendezés ugyan tisztítás miatt nem működött, de így félig lebontott borítással jobban meg lehetett figyelni a lapokat szállító szitarendszert. A másik módszert a könyvek tömeges savtalanítására alkalmazzák, ez a Bookkeeper (3. kép) szerves oldószeres, magnézium-oxidos technológia. Egy nagy tartályban a legyezősítve behelyezett könyveket kezelik, egy másikban történik a szárítás

(4. kép). A rendszert számítógéppel működtetik és az oldószert a szárítókamrákból lecsapattással nagyrészt visszanyerik. A papírok gyors felületi vizsgálatához saját előállítású pH tollat használnak.

Egy kolléganő kalauzolta a Restaurátor Szakosztály jelen levő tagjait az új restaurátor műhelyben, ahol több érdekes vagy ötletes megoldással találkoztunk. A hagyományos eszközök ötletes alkalmazása is figyelemre méltó volt, pl. a változtatható tömegű nehezezként használt műanyag kannák vagy több helyen, a mennyezetről leengedhető szárítók használata, ahol a sok restaurálási segédanyag jól szárítható.

4. kép. Szárítás

A kirándulás utolsó napjaiban immáron meleg, napsütésben sétálhattunk Bem József szülővárosának, Tarnóznak utcáin, majd ellátogattunk a városi parkba, amelyet 1866-ban hoztak létre. Nevezetessége a Bem Mauzózeum, ami a park északi részén található többől magasodik ki. A hat korinthuszi oszlopon fekvő szarkofágban nyugszanak a hős tábornok hamvai. Útba ejtettük a Tarnówtól néhány kilométerre fekvő dębnoi várkastélyt, ahol 1590-ben Balassi Bálint is bujdosott, majd Ószandecen (Stary Sącz) váratlan kis fogadtatásban volt részünk – a polgármester jóvoltából –, a XIII. sz-i klarissza kolostor falai között. Ebben a kolostorban nyugszik alapítójuk, Árpádházi Boldog Kinga, magyar királylány és lengyel királyné. A másnap vidám dunajeci tutajozással kezdődött, majd a másik Dębno XV. sz-i fatemplomát tekintettük meg. Szent Mihály arkangyal temploma vörösfenyőből épült, szögek használata nélkül. A különleges templom az UNESCO Világörökség listáján is szerepel. Akinek volt ereje a niedzica-i várba vezető út megmászásához, felgyalogolhatott a czorsztyn-i tó duzzasztógátja mellett, Nedecz váráig. A gótikus és reneszánsz stílusú épületrészekkel büszkélkedő várból festői tájra nyílik kilátás. Így a tó másik felén már csak romjaiban csodálható czorsztyni várra is, amit Nagy Kázmér király emelt a XIV. sz-ban és vámhely volt az itt húzódó lengyel-magyar határon.

A hazafelé vezető úton még egy rövid sétát tettünk a hangulatos és különleges fekvésű Selmezbánya utcáin. Szakmai kirándulásunkon sok kulturális és történelmi élménnyel gazdagodhattunk. Köszönjük Kastaly Beának a szervezést.

Szlabey Dorottya

A szerkesztésért felelős: **Dr. Polyánszky Éva**
 A szerkesztőség címe : 1027 Budapest, Fő utca 68. IV. em 416.
 Postacím: 1371 Budapest, Pf. 433
 Kiadja: a Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület
 Telefon: 457-0633
 Telefon/fax: 202-0256
 E-mail: pnyeme@ntesz.hu
 honlap: www.pnyeme.hu
 Felelős kiadó: **Fábián Endre** főtítkár
 Szedés, tördelés, nyomás:
 MODOK és Társa Kft., Kiskunhalas
 Ügyvezető igazgató **Modok Balázs**
 Terjeszti a PNYME
 Előfizethető a PNYME titkárságán, közvetlenül vagy postautalványon
Előfizetési díj 2007. évre: 2500 Ft + ÁFA

Tájékoztatjuk Önöket, hogy a Papírpar további példányai hozzáférhetőek:

1 példány az egyesületben átvéve	330 Ft+ÁFA
1 példány postázva	550 Ft+ÁFA

A korábban megjelent lapszámok – korlátozott példányokban – kaphatók

1 példány az egyesületben átvéve	220 Ft+ÁFA
1 példány postázva	440 Ft+ÁFA

Külföldön terjeszti a Batthyány Kultur-Press Kft.

1011 Budapest, Szilágyi Dezső tér 6.

E-mail: batthyany@kultur-press.hu

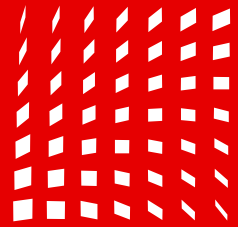
Hirdetések felvétele: a Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület titkárságán

1027 Budapest, Fő utca 68, IV. em. 416.

Telefon: 457-0633

Telefon/fax: 202-0256

HU ISSN 0031-1448

print media messe
drupa

world market print
media, publishing &
converting

düsseldorf, germany
may 29 - june 11, 2008

**Négyévente.
A világ legjobbjai.
Mind az 5 kontinensről**

Világtalálkozó

one world - one drupa
www.drupa.com

Magyarországi Képviselet
BD-EXPO Kft.
1016 Budapest
Naphegy tér 8.
Tel.: 346-0273
Fax: 346-0274
e-mail: office@bdexpo.hu
www.bdexpo.hu

[®]
**Messe
Düsseldorf**

New technologies in new markets

The 71st edition of Birkner 2008 International PaperWorld is the directory of the international paper industry and the door opener to new markets. More than 26,000 company profiles from 141 countries: Manufacturers and Converters, Product register of manufacturers and converters, Brand name listings, Commerce with Buyer's Guide, Suppliers with Buyer's Guide, Associations and institutions, Birkner Atlas. With an advertisement you may reach here the decision makers of national and international markets.

Birkner GmbH & Co. KG
P.O. Box 54 07 50
22507 Hamburg, Germany
Phone: +49-40-800 80 1777
Fax: +49-40-800 80 1902
E-Mail: info@paper-world.com
Internet: www.paper-world.com

Birkner

www.birkner.de

